

Î N C H E I E R E

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Zavedeev Oleg,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iacovlev Ala
împotriva lui Zavedeev Oleg privind recunoașterea bunului imobil proprietate
comună în devălmășie, încasarea a ½ din cheltuielile suportate la construcția
bunului imobil și încasarea cheltuielilor de judecată
împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 06 decembrie 2012 Iacovlev Ala a depus în instanța de judecată cerere
împotriva lui Zavedeev Oleg solicitând recunoașterea bunului imobil proprietate
comună în devălmășie, partajarea în natură a bunului imobil din str. Turghenev,
34, mun. Bălți, cu atribuirea fiecăruia în natură a câte 1/2 cotă-parte din imobil și
încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, Iacovlev Ala a înregistrat căsătoria cu
Zavedeev Oleg la XXXXX la 07.07.2006, care a fost desfăcută la 23.07.2011. În
timpul căsătoriei au procurat bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX în baza
contractului de vânzare-cumpărare nr. 3220 din 03.11.2004 și înregistrat în
Registrul bunurilor imobile la Oficiul Cadastral Teritorial XXXXX la 19.11.2004.
Conform informației din Registrul bunurilor imobile din 12 noiembrie 2012,
bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX și lotul de teren cu nr. cadastral XXXXX
a fost înregistrat după Zavedeev Oleg cu cota-parte de 1,0.

A menționat reclamanta că, casa procurată de către pârât a fost demolată și
construit un alt imobil în baza Autorizației de construire nr. 377 din 22.10.2007.
Lucrările de construcție a casei de locuit s-au efectuat în perioada anilor 2007-
2011.

A precizat reclamanta că, deoarece sursele financiare comune au fost
insuficiente pentru edificarea imobilului, Iacovlev Ala a fost nevoită ca în anul
2007 să înstrăineze apartamentul personal situat XXXXX.

A considerat reclamanta că, deoarece bunul imobil situat pe XXXXX, a fost
edificat din mijloace financiare comune și necătând la faptul că conform
informației din Registrul bunurilor imobile pârâtul are dreptul de proprietate
asupra 1,0 cotă-parte din bunul edificat în timpul căsătoriei, casa de locuit situată

în XXXXX constituie proprietate comună în devălmășie a soților Iacovlev Ala și Zavedeev Oleg.

În cadrul examinării pricinii, Iacovlev Ala a depus cerere de concretizare a cerințelor din acțiune solicitând recunoașterea imobilului cu nr. cadastral XXXXX drept bun proprietate comună în devălmășie a Alei Iacovlev și a lui Oleg Zavedeev, cu atribuirea fiecăruia cotelor părți ideale de $\frac{1}{2}$ din imobil; introducerea modificărilor în Registrul bunurilor imobile, cu înscrierea dreptului de proprietate a Alei Iacovlev asupra $\frac{1}{2}$ cote-părți din imobilul cu nr. cadastral XXXXX; instalarea Alei Iacovlev în imobilul cu nr. cadastral XXXXX din str. XXXXX; obligarea lui Zavedeev Oleg să nu-i creeze obstacole în instalarea și exploatarea imobilului dat. (vol. I, f.d. 107-108)

Ulterior, reclamanta Iacovlev Ala, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, a mai depus o cerere de concretizare a acțiunii solicitând încasarea de la pârât în beneficiul său a $\frac{1}{2}$ cotă-parte din costul materialelor de construcție și lucrărilor folosite pentru construcția casei de locuit din str. XXXXX în valoare de 410514 lei; încasarea de la pârât în beneficiul său a cheltuielilor de judecată constituite din: cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3000 lei, în baza ordinului de plată nr. 088303 din 28.11.2014 și în mărime de 250 lei conform dispoziției de plată din 29.11.2012, precum și cheltuieli legate de pregătirea cauzei și efectuarea constatărilor specialistului în sumă de 4004,47 lei și taxa de stat în mărime de 100 lei. (f.d. 16, vol. II)

Prin hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Bălți s-a admis acțiunea înaintată de Iacovlev Ala; s-a recunoscut casa de locuit situată în XXXXX, proprietate comună în devălmășie a soților Iacovlev Ala și Zavedeev Oleg; s-a încasat de la Zavedeev Oleg în beneficiul Alei Iacovlev $\frac{1}{2}$ din cheltuielile folosite la construcția casei de locuit situate în XXXXX în sumă de 410514 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7254,47 lei; s-a încasat de la Zavedeev Oleg taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 12065,42 lei.

Prin decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Zavedeev Oleg. S-a casat integral hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul central și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea. S-a recunoscut dreptul de proprietate a lui Iacovlev Ala și a lui Zavedeev Oleg în cote părți egale asupra materialelor de construcție din care este alcătuit imobilul din XXXXX. S-a încasat de la Zavedeev Oleg în beneficiul lui Iacovlev Ala $\frac{1}{2}$ din costul materialelor de construcție folosite pentru construcția casei de locuit din str. Tughenev 34, mun.Bălți în mărime de 322 687 lei. S-a încasat de la Zavedeev Oleg în beneficiul Alei Iacovlev cheltuieli de judecată în sumă totală de 7531,35 lei. S-a încasat de la Zavedeev Oleg în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 9430,61 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că în conformitate cu prevederile art. 499 alin. (1) Cod civil, drepturile reale asupra imobilelor supuse înscrierii potrivit legii se vor dobândi atât între părți, cât și față de terți numai prin înscrierea în Registrul bunurilor imobile a constituirii sau strămutării lor în temeiul acordului de voință dintre părți.

Conform art. 5 alin.(1) al Legii RM nr. 1543/1998 „Cadastrului bunurilor imobile”, sînt supuse înregistrării obligatorii bunurile imobile și drepturile asupra lor indicate la art.4 alin.(2) și (3).

Potrivit art. 4 alin. (2) și (3) al Legii RM nr. 1543/1998 „Cadastrului bunurilor imobile”, obiecte ale înregistrării sînt bunurile imobile, dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale asupra lor. La bunurile imobile ce se înregistrează în registrul bunurilor imobile se raportează: a) terenurile; b) clădirile și construcțiile legate solid de pămînt; c) apartamentele și alte încăperi izolate.

La fel, în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (1) al Legii RM nr. 1543/1998 „Cadastrului bunurilor imobile”, înscrierea dreptului de proprietate asupra construcției se face după înscrierea dreptului de proprietate asupra terenului.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, dreptul de proprietate asupra bunului imobil compus din teren pentru construcție cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,0656 ha și construcția cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 37.3 m.p. /demolată/ a fost dobîndit de către Zavedeev Oleg la data de 25.05.2005, adică pînă la înregistrarea căsătoriei.

Totodată, pe terenul respectiv, în locul casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 37.3 m.p ce a fost demolată, a fost edificat un alt bun imobil, în baza Autorizației de construire din 22.12.2007 /după înregistrarea căsătoriei cu reclamanta/ eliberată pe numele lui Zavedeev Oleg cu nr. nr. 377.

Acest bun imobil nu a fost dat în exploatare și, respectiv nu a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile. La rîndul său, potrivit, răspunsului formulat la întrebarea nr. 4 din raportul de expertiză nr. 440 din 03.08.2016 efectuat în baza încheierii judecătoreii mun. Bălți din 22.09.2015 de către expertul judiciar Anatolie Achimov din cadrul Centrului de Expertize „Cexin” SRL s-a constatat că, bunul imobil casa de locuit din XXXXX este indivizibil și nu se permite partajarea acestuia în natura datorita particularităților constructive ale construcției respective.

Mai mult ca atît, instanța de apel a reținut și faptul că, din materialele cauzei și din raportul de expertiză rezultă ca casa de locuit din str. Tughenev 34, mun.Bălți nu este înregistrată în Registrul bunurilor imobile din motivul nedării în exploatare a construcției respective, iar în cazul respectiv legislația nu permite partajarea în natura a bunului.

În corespundere cu art. 373 din Codul civil, în cazul împărțirii bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, părțile lor se consideră egale. Bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților pot fi împărțite atît la divorț, cît și în timpul căsătoriei. Împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei nu afectează regimul juridic al bunurilor care vor fi dobîndite în viitor.

Instanța de apel a menționat că, în momentul procurării bunului imobil din str. Tughenev 34, mun.Bălți pe terenul respectiv se afla o casă de locuit cu suprafața de 37,3 m.p, iar ulterior pe parcursul căsătoriei lui Zavedeev Oleg și Iacovlev Ala în baza autorizației de construcție nr. 377 din 22.12.2007 a fost construită o casă compusă din 1,5 nivele care conține mai multe camere și are o suprafață totală de 113,8 m.p (f.d.236-253, vol.I).

Astfel, este evident că investițiile în bunul imobil din XXXXX au fost efectuate din contul și forțele comune a soților Iacovlev Ala și Zavedeev Oleg.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, conform art. 316 alin.(1), (2) Cod Civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză

de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Conform art. 357 Cod civil, încetarea proprietății comune pe cote-părți prin împărțire poate fi cerută oricând dacă legea, contractul sau hotărârea judecătorească nu prevede altfel. Împărțirea poate fi cerută chiar și atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când l-a uzucapat, în condițiile legii. Împărțirea poate fi făcută prin înțelegere a părților sau prin hotărâre judecătorească.

În conformitate cu art. 361 alin. (2) Cod civil, dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin: a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor; b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

În conformitate cu art.373 alin.(1) Cod civil, în cazul împărțirii bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, părțile lor se consideră egale.

În așa mod, din normele menționate supra rezultă că, coproprietarii devălmași, în cazul dat foștii soți, au dreptul de a partaja bunurile dobândite în timpul căsătoriei, cotele lor prezumându-se egale pînă la proba contrară.

Instanța de apel reține că, în speța dată în calitate de bunuri supuse partajării, vor fi banii, ce constituie valoarea materialelor de construcției investiti în edificarea casei de locuit.

La 16 martie 2020 Zavedeev Oleg a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

În motivarea recursului ca temei de drept a invocat prevederile art. 432, alin. (1), (2), lit. a),c) alin. (4) din Codul de procedură civilă care statuează că, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 7 mai 2020 în adresa intimatei a fost expediată copia recursului declarat de Zavedeev Oleg, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

Până la data examinării admisibilității recursului, Iacovlev Ala nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul constată că recursul înaintat de Zavedeev Oleg, urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din materialele dosarului rezultă că la 24 septembrie 2019 a fost pronunțată decizia Curții de Apel Bălți.

Conform procesului-verbal (f.d.196-197), ședințele de judecată în instanța de apel s-au desfășurat în prezența apelantului Zavedeev Oleg și intimetei Iacovlev Ala. Recurentul fiind prezent și la pronunțarea dispozitivului deciziei.

Totodată, materialul probator atestă cu certitudine că copia deciziei instanței de apel din 24 septembrie 2019 a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv și lui Zavedeev Oleg, la 20 noiembrie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire cu nr. de ieșire 21146 (f.d.206). Astfel, față de comportamentul ales de Zavedeev Oleg, Colegiul reține că acesta a fost prezent la examinarea cauzei în ordine de apel, a cunoscut soluția emisă prin decizia recurată și, cu toate acestea, demonstrând o neglijență a drepturilor procedurale, a declarat recursul împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți la 16 martie 2020, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Conform avizului de recepție Zavedeev Oleg nu a recepționat decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, plicul fiind restituit cu mențiunea „nereclamat” (f.d.210-211).

Colegiul remarcă că, exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prevăd că omiterea intervalului sus-menționat chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, specificând clar că este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În acest context, se va reitera că, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

Iar, circumstanțele constatate supra denotă că nerespectarea termenului de declarare a recursului se datorează în exclusivitate din vina de comportamentul recurentului.

În acest context, Colegiul menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturilelor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. Folosirea cu bună-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Colegiul menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), în speță contestarea la timp a actului judecătorec.

Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți depusă de Zavedeev Oleg, la 16 martie 2020, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Colegiul reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul menționează hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs. Ucraina din 3 aprilie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Colegiul ajunge la concluzia de a declara recursul înaintat de Zavedeev Oleg, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. b) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Zavedeev Oleg.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru